

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/108/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5814207453
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5814207453.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členiek senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a JUDr. Táne Rapčanovej, v spore žalobkyne: Q. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. R. XXX/XX, I., právne zastúpená: JUDr. Marta Vícenová, advokátka so sídlom v Q., G. XXXX/XXB, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zrušenie rozhodcovského rozsudku a odklad vykonateľnosti, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 2C/94/2014-74 z 03. augusta 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch II. a IV. potvrdzuje.

Vo zvyšnej časti zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Žalobkyni priznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh žalovaného na prenesenie miestnej príslušnosti zamietol (výrok I.). Zrušil rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s., so sídlom Karloveské rameno 8, Bratislava, sp. zn. SR 07099/14 zo dňa 24.10.2014 (výrok II.). Zamietol návrh žalobkyne na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, o zrušení ktorého rozhodol vo výroku II. (výrok III.). Žalobkyni priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok IV.). Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázané, že medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a žalovaným ako veriteľom bola uzatvorená dňa 15.05.2012 zmluva o úvere, ktorá má charakter zmluvy spotrebiteľskej. S prihliadnutím na uvedenú skutočnosť, bol v zmysle § 88 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol účinný ku dňu podania žaloby, miestne príslušným súdom na konanie Okresný súd Námestovo a jeho miestna príslušnosť mu bola zachovaná až do vynesenia rozsudku, preto okresný súd návrh žalovaného na zmenu miestnej príslušnosti zamietol, vec prejednal a rozhodol.

2. Pri právnom posúdení veci vychádzal okresný súd z ust. § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy, zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného ku dňu uzavretia úverovej zmluvy, ustanovení zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účinného ku dňu podania žaloby (k 02.12.2014) a ustanovenia § 73 ods. 3 zák. č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

Okresný súd mal preukázané, že okrem zmluvy o úvere dňa 15.02.2012 bola uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným rozhodcovská zmluva podľa § 3 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Išlo o zmluvu uzavretú na osobitnej listine formou predtlačenej formulára. Po preskúmaní obsahu rozhodcovskej zmluvy okresný súd dospel k záveru, že táto znemožňuje žalobkyni ako spotrebiteľke skutočnú voľbu toho, či bude spor rozhodovaný rozhodcovským alebo všeobecným súdom.

Rozhodcovská zmluva síce dáva formálne na výber medzi všeobecným a rozhodcovským súdom, ale v prípade, ak spor vyvolá dodávateľ na rozhodcovskom súde, musí sa spotrebiteľ, t. j. žalobkyňa, podrobiť rozhodcovskému konaniu. Voľba medzi rozhodcovským a všeobecným súdom je potom z pohľadu spotrebiteľa len iluzória, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veriteľa, čo vyplýva z charakteru právneho vzťahu, kde dodávateľ ako veriteľ poskytne peňažné prostriedky a spotrebiteľ sa stáva dlžníkom, ktorého neplnenie povinnosti dáva základ na podanie žaloby veriteľa na plnenie. Podľa okresného súdu, žalovaný ako dodávateľ v konaní nepreukázal, že úverovú zmluvu bolo možné uzatvoriť aj bez toho, aby zároveň bola uzatvorená aj rozhodcovská zmluva. Takto uzatvorenú a koncipovanú rozhodcovskú zmluvu považoval za neprijateľnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia úverovej a rozhodcovskej zmluvy. Uzatvorenie takejto rozhodcovskej zmluvy vyhodnotil ako porušenie všeobecne záväzného predpisu na ochranu spotrebiteľa, čo je podľa § 40 ods. 1 písm. j/ zákona o rozhodcovskom konaní č. 244/2002 Z.z. účinného v čase uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy dôvodom na jej zrušenie súdom a návrhu žalobkyne na zrušenie rozhodcovského rozsudku vyhovel.

3. Návrh žalobkyne na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, ktorého zrušenia sa domáhala, okresný súd zamietol s odkazom na § 243b ods. 1 Exekučného poriadku, ktorý bol do neho zavedený s účinnosťou od 01.01.2015 zákonom č. 335/2014 Z.z. Lustráciou v registri súdu mal zistené, že voči žalobkyňi sa na základe predmetného rozhodcovského rozsudku nevedie žiadne exekučné konanie a túto skutočnosť netvrdila ani samotná žalobkyňa. Ku dňu rozhodnutia súdu zároveň uplynula trojmesačná lehota na podanie návrhu na vykonanie exekúcie. Márne uplynutie takejto lehoty bráni v následnej vymáhateľnosti exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok a spôsobuje zánik materiálnej stránky právoplatnosti, ktorou je záväznosť rozhodnutia medzi účastníkmi rozhodcovského konania. Vzhľadom na uvedené, keďže bol predmetný rozhodcovský rozsudok zrušený, nevidel okresný súd dôvod na to, aby vyhovel žiadosti žalobkyne a rozhodol o odklade jeho vykonateľnosti.

4. O trovách konania rozhodol okresný súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňi ako úspešnej strane sporu priznal voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5. Proti tomuto rozsudku do výroku, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení rozhodcovského rozsudku a do závislého výroku o trovách konania (t. j. voči výroku II. a IV.) podal odvolanie žalovaný a navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že žalobkyňa bola vyzvaná na oznámenie výberu rozhodcovského súdu, čo však neurobila, a preto pristúpil k vybratiu rozhodcovského súdu on. V zmysle rozhodcovskej zmluvy, a to konkrétne jej čl. II. je zrejmé, že zmluvné strany majú možnosť obrátiť sa nielen na rozhodcovský ale aj všeobecný súd, z čoho je jasné, že nie je daná výlučnosť rozhodcovského súdu. Námietku voči právomoci súdu je možné podať aj v čase, keď je doručovaná výzva na žalobnú odpoveď. Zo strany žalobkyne v rozhodcovskom konaní však žalobná odpoveď rozhodcovskému súdu doručená nebola. Ďalej žalovaný uviedol, že žalobkyňa mohla v lehote 10 dní od rozhodcovskej zmluvy odstúpiť bez toho, aby bola dotknutá splatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo naznačuje skutočnosť, že ich vzájomná podmienenosť je vylúčená. Ak by túto lehotu nestihla, mohla sa dovolávať sa neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo výberu rozhodcu aj priamo v rozhodcovskom konaní. Ďalej žalovaný namietal, že rozhodcovská zmluva, resp. doložka bola tzv. nevýhradnou rozhodcovskou doložkou, ktorá aj podľa odbornej literatúry nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka. Z ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka nevyplýva úmysel zákonodarcu zakázať rozhodcovské konanie úplne, ale iba ho obmedziť. Pri eurokonformnom výklade tohto ustanovenia možno dospieť k záveru, že je zakázané iba dojednanie, aby spotrebiteľ riešil spory výhradne arbitrážou.

6. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadrila.

7. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku II. a závislom výroku IV. podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Ostatných výrokov rozsudku okresného súdu sa odvolací súd nedotýkal nakoľko tieto neboli odvolaním napadnuté.

8. V úvode považuje odvolací súd za nutné zdôrazniť, že odvolací súd je viazaný dôvodmi odvolania, ktoré odvolateľ vymedzí v lehote určenej zákonom na podanie tohto opravného prostriedku. Uvedené okrem iného kladie zvýšené nároky i na odvolateľa, keďže z iných dôvodov ako ním vymedzených (s výnimkou vád procesných podmienok; čo však nie je prípad súdnej veci) odvolací súd napadnuté rozhodnutie nepreskúmava.

9. Odvolateľ nespochybňoval záver okresného súdu o spotrebiteľskom charaktere (základnej) zmluvy o úvere, ani záver, že rozhodcovská zmluva nebola medzi stranami individuálne dojednaná. Nestotožnil sa však s názorom okresného súdu, že zmluva o rozhodcovskom konaní je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka z dôvodu, že znemožňuje skutočnú voľbu žalobkyne ako spotrebiteľky o tom, či bude spor rozhodovaný rozhodcovským alebo všeobecným súdom. Okresný súd v napadnutom rozsudku náležite zdôraznil, že podanie žaloby na rozhodcovskom súde má za následok, že v tej iste veci sa druhá strana už nemôže obrátiť na všeobecný súd, ani nijako zabrániť uskutočneniu rozhodcovského konania. Uvedené vo svojich dôsledkoch núti spotrebiteľa, aby spory vzniknuté vo vzťahu k dodávateľom boli definitívne riešené výlučne v rozhodcovskom konaní. Z pohľadu spotrebiteľa je pritom rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu „vnúti“ štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojim konaním, spotrebiteľ má byť chránený pred oboma týmito postupmi. Správnosť tohto záveru v podstate odvolateľ nerozporoval. Jeho odvolanie a argumentácia smerovala k tomu, že možnosť podať návrh na konanie, či na všeobecnom alebo rozhodcovskom súde, táto uzavretá rozhodcovská zmluva nevylučuje a nejde o výhradnú rozhodcovskú doložku. Rovnako okresný súd vychádzal zo zistenia týchto skutočností, ktoré uvádzal aj odvolateľ v podanom odvolaní, avšak dospel k záveru, že takáto „možnosť“ uplatnenia nároku na všeobecnom alebo rozhodcovskom súde bez možnosti obrátiť sa v tej iste veci na všeobecný súd, alebo možnosti zabrániť uskutočneniu takto začatému rozhodcovskému konaniu, je z hľadiska ochrany spotrebiteľa neprijateľné zmluvné dojednanie. K týmto záverom však žalovaný bližšie argumenty vo svojom odvolaní neuviedol. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ktoré boli uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku a v zmysle § 387 ods. 2 CSP v podrobnostiach na tieto poukazuje.

10. Odvolacie námietky žalovaného sa v konkrétnostiach netýkali správnosti rozhodnutia okresného súdu o trovách konania, tento výrok bol napadnutý vzhľadom na nesúhlas s výrokom vo veci samej a návrhom na jeho zmenu. Keďže odvolací súd odvolaniu do výroku vo veci samej nevyhovel a rozhodnutie o trovách prvoinštančného konania bolo vydané s prihliadnutím na to, ktorá strana vo veci mala plný úspech a v súlade s ust. § 255 ods. 1 CSP, odvolací súd potvrdil aj výrok rozsudku okresného súdu o trovách konania.

11. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Vychádzal z toho, že v odvolacom konaní, keďže odvolaniu nebolo vyhovené, bola úspešná žalobkyňa, ktorá má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a preto jej tento nárok priznal.

12. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 C. s. p.)
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 C. s. p.)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 C. s. p.)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 C. s. p.)